

Prisstigning på skolemad

Kort resumé: Forslaget indebærer en prisstigning på EAT-skolemad, der dermed mindsker Københavns Kommunes nettoudgifter til EAT-skolemad ved at hæve prisen pr. måltid med hhv. 2,5, 5 kr. og 7,5 kr. samt en tilsvarende reduktion i tilskud til madskoler.

Fremstillende forvaltning: Børne- og Ungdomsforvaltningen

1. Beskrivelse af forslag (fremgangsmåde og effekt)

I 2007 blev skolemaden i Københavns Kommune politisk prioriteret, og der blev afsat midler til at udvikle skolemaden, anlægsmidler til at bygge køkkener og driftsmidler til at drive madordningerne. I budget 2014 blev det genbesluttet, at der skulle være skolemad på alle skoler, hvor det var muligt. Skolemaden i København er et tilbud, som mod betaling hver dag tilbyder mad til eleverne på næsten alle kommunens skoler. Alle familier med lav indkomst har mulighed for at købe skolemad til reduceret pris for at tilbuddet bliver en mulighed for alle.

Et EAT-måltid koster i dag 27,0 kr. med mulighed for at tilkøbe en bolle til 3 kr. Med dette forslag hæves prisen på et EAT-måltid med enten 2,50 kr., 5 kr. eller 7,50 kr. for de elever, der ikke kommer fra familier med lav indkomst. Samtidig er der mulighed for at sænke tilskuddet til madskolerne. I forslaget er reduktionen af tilskuddet til madskolerne beregnet som den samme procentvise besparelse på tilskuddet som prisstigningen på EAT forholdsmæssigt udgør af EAT's samlede budget.

Med et salg på ca. 1,23 mio. EAT-portioner årligt vil en prisstigning på 1 kr. give en merindtægt på 1,26 mio. kr. I forslaget fastfryses priserne for familier med lav indkomst, så potentialet mindskes til 1,06 mio. kr. I tabellen herunder er vist merindtægten ved at øge betalingen for alle måltider og nettostigningen, hvis de nuværende priser på hhv. 0, 7,12 kr. eller 17 kr. pr. måltid for familier med lav indkomst fastholdes. Ved en stor prisstigning kunne tilskudsordningen evt. samtidig udvides, så flere familier kan få skolemad til 17 kr. pr. måltid. Det vil betyde en mindre effektivisering, men omvendt være med at sikre, at færre falder fra. Forslag om prisstigning på 2,50 kr., 5 kr. og 7,50 kr. pr. måltid er markeret med gråt i tabellen.

I tabellen nedenfor bliver der taget udgangspunkt i den nuværende pris pr. EAT-måltid og der ses altså bort fra de konsekvenser manglende håndtering af udløb vil have.

Prisstigning	Ny pris	Stigning i brugerbetaling (mio. kr.)	Fastholde nuværende priser for familier med lav indkomst	Nettoeffektiviseringen
1 kr.	28,0 kr.	1,2	-0,2	1,0
1,5 kr.	28,5 kr.	1,8	-0,4	1,5
2 kr.	29,0 kr.	2,5	-0,5	2,0
2,5 kr.	29,5 kr.	3,1	-0,6	2,5
3 kr.	30,0 kr.	3,7	-0,7	3,0
4 kr.	31,0 kr.	4,9	-1,0	3,9
5 kr.	32,0 kr.	6,2	-1,2	4,9
6 kr.	33,0 kr.	7,4	-1,5	5,9
7 kr.	34,0 kr.	8,6	-1,7	6,9
7,5 kr.	34,5 kr.	9,2	-1,8	7,4

Skolemaden i København, EAT og madskoler, er samlet set et ambitiøst tilbud, som bl.a. omfatter målsætninger om madens kulinariske kvalitet, lokalt samarbejde med leverandører, høj økologiprocent på 90-100% og fokus på involvering af eleverne samt læring om maddannelse. Skolemaden er således i overensstemmelse med Mad- og Måltidsstrategien for Københavns Kommune, der blev besluttet i september 2019. Af strategien fremgår det, at mad og måltider generelt prioriteres højt og med følgende særlige indsats for skolemaden: Styrket skolemad: Flest mulige børn skal have adgang til sund skolemad.

Seneste besparelser på skolemad

Indenfor de sidste fire år er der blevet sparet på skolemaden (EAT og madskoler). I budget 2020 blev der vedtaget en prisstigning på skolemaden i 2020 på 2 kr. pr. EAT-måltid og på yderligere 0,5 kr. i 2021. Med budget 2022 blev det vedtaget at reducere antal producerede EAT-måltider med 3 %. Endelige blev der i budget 2024 vedtaget en prisstigning på skolemaden på 2,5 kr., så forældrebetaling for et EAT-måltid steg fra 24,50 kr. til de nuværende 27,0 kr.

Derudover er prisstigningerne, som indgik i BUU's budgetforslag 2021 og 2023 blevet tilbagerullet ved budgetvedtagelserne. Med budgetforslaget 2021 vedtog BUU en prisstigning på 1,8 kr. pr. måltid i 2021 stigende til 2,25 kr. pr. måltid i 2022. Denne prisstigning blev annulleret ved budgetvedtagelsen i fire år og udvalget skal derfor tage stilling til finansiering af udløb på 4,8 mio. kr. med budgetforslaget 2025. Hvis udvalget ikke håndterer det udløb, vil prisen stige med 2,25 pr. EAT-måltid og komme til at koste 29,25 kr.

Med budgetvedtagelsen 2021 blev der endvidere givet midler i 4 år til et nyt tilskudstrin hos EAT på 17 kr., og udvalget skal derfor også tage stilling til finansiering af udløb på 2,4 mio. kr. med budgetforslaget 2025. Hvis udløb ikke håndteres, vil tilskudstrinnet på 17 kr. blive afskaffet. Dette medfører, at de ca. 2.500 elever, der fik mulighed for at købe et EAT-måltid ved indførsel af tilskudstrinnet, ikke vil have det fra 1. januar 2025.

Med budgetforslaget 2023 vedtog BUU en prisstigning på 5 kr. pr. EAT-måltid. Denne prisstigning blev efterfølgende tilbagerullet i 4 år ved budgetvedtagelsen, og der skal derfor tages stilling til udløb af midlerne i budget 2027.

EAT-ordningen

De samlede budgetterede udgifter til EAT-ordningen inkl. tilskud til familier med lav indkomst er 70,0 mio. kr. i 2024. Madproduktionen i det centrale EAT-køkken er den største udgiftspost. I 2024 budgetteres med en udgift på 41,5 mio. kr., hvor hovedparten af midlerne går til løn og fødevarer. Det koster yderligere 20,0 mio. kr. at drive 56 EAT-boder på 50 EAT-skoler. Derudover er der centrale udgifter på 1,1 mio. kr. i forvaltningen til løbende vedligehold af inventar og udstyr i boder og centralkøkken samt udvikling og support. I 2024 er der budgetteret med en produktion på 1,23 mio. EAT-måltider. De løbende driftsomkostninger pr. måltid kan dermed beregnes til 51 kr.

Den kommunale udgift for et EAT-måltid er ca. 32 kr. pr. måltid, da den gennemsnitlige indtægt fra forældrebetalingen er ca. 21 kr. når der tages højde for lavere betaling fra familier med lav indkomst.

Madskoler

Skolerne producerer tilsammen ca. 6.000 måltider om dagen, og ca. 70% af eleverne bespises dagligt. Den fulde pris, som forældre skal betale for et måltid, er i gennemsnit 26 kr. Priser for familier med lav indkomst er de samme som for et EAT-måltid.

En madskole fungerer som en selvstændig virksomhedsøkonomi, som selv tilpasser sin drift på baggrund af indtægter og udgifter. Madskolerne modtager et årligt driftstilskud fra forvaltningen på mellem 0,5 og 0,6 mio. kr. afhængig af skolens størrelse, men foretager selv råvare- og materielindkøb, fastsætter deres priser og modtager betaling fra forældre. I de tilfælde, hvor forældre modtager tilskud til madordningen, kompenserer forvaltningen madskolerne for dette indtægtstab. Samlet set er madskolernes økonomi kendetegnet ved, at jo flere kunder de har, jo bedre økonomi vil de ligeledes have. I dette forslag sammenlignes madskoler og EAT prismæssigt men der er dog tale om to forskellige tilbud.

Der er en mindre variation i budget til råvarer for EAT og madskolerne. I EAT er budgettet for råvarer i gennemsnit ca. 16 kr. pr. portion pr. dag, og for madskolerne er prisen 13 kr. pr. portion pr. dag. Forskellen skyldes primært, at EAT portionsretter i bokse, hvorimod madskolerne har buffet eller fadservering. Det gør det muligt for madskolerne at økonomisere med råvarerne i løbet af en uge, hvilket køkkenet tager højde for i deres indkøb af råvarer, da maden laves lokalt.

EAT arbejder løbende på at udvikle konceptet, herunder den 'låste' portionsstørrelse. Med det nye køkken bliver det muligt at differentiere mere, hvilket formodentlig også vil mindske madspild. Desuden

bliver det muligt at lave endnu mere fra bunden, fx at snitte alt grønt selv, hvilket vil betyde en besparelse i indkøb.

Ved vedtagelse af prisstigning vil implementering finde sted fra 1. januar 2025, hvor prisstigningen vil træde i kraft.

Her angives om forslaget udspringer af et innovationsforslag:

Ja

Nej

2. Økonomi

Nedenfor ses en tabel, der viser den effektivisering en prisstigning for et måltid mad i EAT vil give. En prisstigning på hhv. 2 kr., 5 kr. og 7,5 kr. er fremhævet. Af tabellen fremgår også den effektivisering det ville give ved at sænke tilskuddet til madskolerne med en tilsvarende procentvis besparelse.

Tabel 1. Forslagets samlede økonomiske konsekvenser

1.000 kr. 2025 p/l		Styrings- område	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Varige ændringer (effektiviseringer og drift)								
Model A: prisstigning med:	2,5 kr. pr. måltid	Service		-2.702	-2.702	-2.702	-2.702	-2.702
Samlet varig ændring				-2.702	-2.702	-2.702	-2.702	-2.702
Model A2: Tilsvarende procentvise besparelse på madskoler		Service		-880	-880	-880	-880	-880
Samlet varig ændring				-3.582	-3.582	-3.582	-3.582	-3.582
Model B: prisstigning med:	5 kr. pr. måltid	Service		-5.295	-5.295	-5.295	-5.295	-5.295
Samlet varig ændring				-5.295	-5.295	-5.295	-5.295	-5.295
Model B2: Tilsvarende procentvise besparelse på madskoler		Service		-1.608	-1.608	-1.608	-1.608	-1.608
Samlet varig ændring				-6.902	6.902	6.902	6.902	6.902
Model C: prisstigning med:	7,5 kr. pr. måltid	Service		-7.995	-7.995	-7.995	-7.995	-7.995
Samlet varig ændring				-7.995	-7.995	-7.995	-7.995	-7.995
Model C2: Tilsvarende procentvise besparelse på madskoler		Service		-2.411	-2.411	-2.411	-2.411	-2.411
Samlet varig ændring				-10.407	-10.407	-10.407	-10.407	-10.407

Noter til alle tabeller: Forslaget skal udarbejdes i 2025 p/l.

Alle *besparelser* er angivet med negativt (-) fortegn.

3. Opfølgning

Opfølgningsmål	Hvordan måles opfølgningsmålet?	Hvem er ansvarlig for opfølgning?	Hvornår gennemføres opfølgningen?
Realisering af effektiviseringer			
Hjemtagelse af effektivisering på EAT-prisstigning	EAT-priserne er hævet pr. 1. januar 2025	BUF, Fagligt Center	Primo 2025

Hjemtagelse på effektivisering af tilsvarende procentvis besparelse på madskoler	Tilskud til madskolerne sænket pr. 1. januar 2025	BUF, Fagligt Center	Primo 2025
--	---	---------------------	------------

4. Risikovurdering

Afhængig af omfanget af effektiviseringen vil det ændre den nuværende ambitiøse københavnske skolemad, som bl.a. omfatter målsætninger om madens kulinariske kvalitet, lokalt samarbejde med leverandører, høj økologiprocent på 90-100% og fokus på involvering af eleverne, samt læring om maddannelse. Skolemaden kan således risikere ikke at være i overensstemmelse med Mad- og Måltidsstrategien for Københavns Kommune. Af strategien fremgår det, at mad og måltider generelt prioriteres højt og med følgende særlige indsats for skolemaden: Styrket skolemad: Flest mulige børn skal have adgang til sund skolemad. Der kan f.eks. arbejdes for at gøre flere skoler i København til madskoler.

Når priserne stiger, vil efterspørgslen sandsynligvis falde – særligt ved markante prisstigninger. I EAT-ordningen vil det dog som udgangspunkt kun forøge effektiviseringspotentialet, da de marginale omkostninger ved at producere et måltid mad stadig vil overstige indtægten. Det modsatte vil være tilfældet for at sænke tilskud til madskolerne. En stigning i pris pr. måltid på madskolerne vil betyde en betydelig stigning i den månedlige udgift for forældre til elever på madskoler, da de ikke kan regulere antal måltider de køber. Prisstigningen kan derfor medføre, at færre vælger at være med i madskolen.